

Presenteeism ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerinden Üretilen Makalelerin Araştırma Yöntemleri Bakımından İncelenmesi

Dr. Açelya Telli Danışmaz

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Yönetimi Doktora Programı Mezunu

ORCID: 0000-0001-8344-7315

acelya.telli@hotmail.com

Özet

Son yıllarda presenteeism özellikle örgütsel davranış literatüründe zorunlu vatandaşlık davranışı, absenteeism vb. negatif örgütsel davranış konularının incelenmeye başlamasıyla birlikte öne çıkan bir kavram haline gelmiştir. Presenteeism genel bir ifadeyle bir bireyin işyerinde fiziki olarak var olmasına rağmen fizyolojik veya psikolojik rahatsızlıkları nedeniyle ruhsal olarak orada olamaması durumudur. Presenteeism ile ilgili literatürde birçok makale, bildiri, kitap, lisansüstü tez bulunmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı presenteeism ile ilgili YÖK Tez Veritabanı'nda yer alan lisansüstü üretilen makalelerin araştırma yöntemleri bakımından incelenmesidir. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde, YÖK Tez Veritabanı'nda bulunan lisansüstü tezlerde ve bu tezlerden üretilen makalelerde nicel araştırma yöntemi ve anket veri toplama yönteminin tercih edildiği görölmüştür. Ayrıca en çok tercih edilen örnekleme yönteminin kolayda örnekleme yöntemi olduğu ve presenteeism ile ilgili olarak en çok Koopman vd. (2002) tarafından geliştirilen Stanford Presenteeism Ölçeği'nin tercih edildiği görölmüştür. Buna ek olarak söz konusu tezlerden üretilen makalelerin ise büyük bir çoğunluğunun uluslararası hakemli dergilerde yayımlandığı görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilimler, Araştırma Yöntemleri, Nicel Araştırma Yöntemleri, Anket, Presenteeism

Analysis of the Articles Produced from the Postgraduate Theses Written on Presenteeism in Terms of Research Methods

Abstract

In recent years, presenteeism has been mentioned in the organizational behavior literature as compulsory citizenship behavior, absenteeism, etc. It has become a prominent concept with the beginning of the examination of negative organizational behavior issues. In general terms, presenteeism is the situation where an individual is physically present at the workplace but cannot be there mentally due to physiological or psychological disorders. There are many articles, papers, books, postgraduate theses in the literature about presenteeism. In this direction, the aim of the study is to examine the postgraduate articles in the YÖK Thesis Database on presenteeism in terms of research methods. As a result of the findings obtained from the research, it was seen that the quantitative research method and the survey data collection method were preferred in the graduate theses in the YÖK Thesis Database and in the articles produced from these theses. In addition, the most preferred sampling method is convenience sampling and Koopman et al. (2002) Stanford Presenteeism Scale was preferred. In addition, it has been observed that the majority of the articles produced from these theses were published in international peer-reviewed journals.

Keywords: Social Sciences, Research Methods, Quantitative Research Methods, Survey, Presenteeism

1. Giriş

Bireyler hayatlarını idame edebilmek ve gereksinimlerini karşılayabilmek adına çalışmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Hayatının erken dönemlerinde iş hayatına atılan ve uzun süre çalışmaya devam eden bireyler kendilerine kaliteli vakit ayıramadıkları ve yeteri kadar dinlenemedikleri için birtakım fiziki ve psikolojik rahatsızlıklara maruz kalırlar.

Bireylerin gerek fiziki gerekse psikolojik rahatsızlıkları sebebiyle verimliliklerinde meydana gelen düşüş çalıştıkları işletmelerin de verimliliğini azaltabilecek bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle özellikle son yıllarda örgütsel vatandaşlık davranışı disiplini altında absenteeism, presenteeism, işten ayrılma niyeti, zorunlu vatandaşlık davranışı gibi negatif örgütsel davranış unsurları ele alınmaya başlanmıştır. Bu kavramların en önemlilerinden birisi de kuşkusuz “presenteeism”, bir diğer ifadeyle “işte var olamama”dır.

Presenteeism ile ilgili literatürde yer alan ulusal ve uluslararası çalışmaların lisansüstü tezlerden üretilen bilimsel çalışmalar çerçevesinde daha önce irdelenmemiş olması çalışmanın literatürdeki

bu boşluğu doldurması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın çıkış noktası; presenteeism ile ilgili literatürde yer alan çalışmaların incelenmesi ve bu kavram ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezlerinin ve bu tezlerden üretilmiş olan makalelerin araştırma yöntemleri bakımından değerlendirilmesidir. Çalışmada öncelikle presenteeism kavramına değinilecek olup, ardından YÖK TEZ Veritabanı'nda günümüze kadar presenteeism ile ilgili yayınlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezlerine ve bu tezlerden üretilmiş olan makalelere yer verilecektir.

2. Literatür Taraması

İlk olarak 1892 yılında Mark Twain tarafından “The American Claimant” adlı kitapta yer verilen presenteeism kavramı, 1970’li yıllara kadar zaman zaman ticari anlamında birçok süreli yayında kullanılmış ve devamsızlık kavramı ile eşleştirilmiştir (Johns, 2010, s.520). 1980’lere gelindiğinde ise kavramsal açıdan devamsızlıktan ayrıştırılan tanımlamalara yer verilmiş ve 1990’ların ortalarına doğru yönetim ve sağlık ile ilgili literatüre girmiştir (Kim vd., 2016, s.32).

Presenteeism genel anlamıyla; bir bireyin fiziki veya psikolojik olarak rahatsız olmasına rağmen iş yerinde bulunması olarak ifade edilebilir (Cooper, 1996; Arronson ve Gustafsson, 2005). Öyle ki bireyler kimi zaman işlerini kaybetme korkusuyla, kimi zaman da kariyerlerinde hedefledikleri yere ulaşamayacakları korkusuyla iş yerinde bulunmaya devam etmektedirler. Bu durum hem bireysel hem de işletme performansına olumsuz yönde etki eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Koopman vd., 2002; Ferreira ve Martinez, 2012).

Presenteeism bir başka bakış açısına göre sadık olmayan, işine bağlı olmayan çalışan olarak da nitelendirilmektedir. Zira işletmelere göre bir çalışanın işe bağlılığı, o işe her zaman aynı heyecan ve istekle katkı sunmasına bağlıdır. Buna karşın işine bağlı olmayan çalışanlar ise fiziken iş yerinde bulunsalar bile ruhen orada olmayıp işine adapte olmakta zorlananlardır, bir nevi çalışma saatinin dolmasını bekleyen gizli işsiz olarak değerlendirilirler (Bayar, 2016, s.4-5). Presenteeism’in yoğun olarak görüldüğü sektörler ise özellikle eğitim ve sağlık gibi hizmet sektörleridir (Rhodes ve Collins, 2015).

3. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada YÖK Tez Veri Tabanında 15.07.2022 tarihine kadar “Presenteeism” ile yazılmış olan Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinin ve bu tezlerden üretilmiş olan makalelerin betimsel

nitelikte taranması yönteminden yararlanılmıştır. Tezlerden üretilen makaleler, Google Scholar ve Yıldız Teknik Üniversitesi Online Kütüphanesi aracılığıyla taranmıştır.

YÖK Tez Veri Tabanında 15.07.2022 tarihine kadar “Presenteeism” ile yazılmış olan 38 yüksek lisans tezi ve 16 doktora tezi mevcuttur. 38 yüksek lisans tezinden 17 tanesinin, 16 doktora tezinden 12 tanesinin tezden üretilmiş makalesi mevcuttur. Araştırmaya tezden üretilen diğer bilimsel çalışmalar dahil edilmemiştir. Bu doğrultuda 54 lisansüstü tezden toplam 29 tanesinin tezden üretilmiş makalesi tespit edilmiş olup bu tezler araştırmaya dahil edilmiştir. Lisansüstü tezler sırasıyla şu kriterler bazında değerlendirilmiştir: Yayınlandığı üniversite, yayınlandığı enstitü, tez danışmanı, yayınlandığı yıl, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, kullanılan ölçekler, araştırma evreni ve örnekleme. Lisansüstü tezlerden üretilen makaleler ise sırasıyla şu kriterler bazında değerlendirilmiştir: Yayınlandığı dergi, yayınlandığı yıl, derginin ulusal/uluslararası nitelikte olması, hakemli dergi olması, yayınlandığı derginin tarandığı indeksler. Söz konusu kriterler neticesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Presenteeism ile ilgili en çok hangi üniversitede lisansüstü tez üretilmiştir?
- Presenteeism ile ilgili en çok hangi enstitüde lisansüstü tez üretilmiştir?
- Presenteeism ile ilgili en çok hangi anabilim dalında lisansüstü tez üretilmiştir?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerde en çok hangi araştırma yöntemi kullanılmıştır?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerde en çok hangi veri toplama yöntemi kullanılmıştır?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerden üretilen makaleler en çok hangi türde (ulusal/uluslararası ve hakem durumu bakımından) dergilerde yayınlanmıştır?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerden üretilen makalelerin yayınlandığı dergiler en çok hangi indekslerde taranmaktadır?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerden üretilen makalelerin yer aldığı dergiler arasında SSCI dergi mevcut mudur?
- Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerden üretilen makaleler arasında birden çok makale üretilen lisansüstü tez mevcut mudur?

3.1. Araştırma Bulguları

Araştırmaya dahil edilen 38 yüksek lisans tezinden 17 tanesinin makalesi mevcuttur. Bu tezler, yazar, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez başlığı, tez danışmanı ve tezin yayınlanma yılı bakımından Tablo 1’deki gibi incelenmiştir. Tablo 1’de görüleceği üzere YÖK Tez Veritabanı’nda presenteeism ile ilgili tezden üretilmiş makalesi bulunan yüksek lisans tezi en çok T.C. Gazi

Üniversitesi'nde (2 adet) yayınlanmıştır. Buna ek olarak söz konusu yüksek lisans tezleri en çok Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde (14 adet) ve İşletme Anabilim Dalında (8 adet) yayınlanmıştır. Söz konusu tezlerin yayınlanma yıllarına bakıldığında ise en çok yüksek lisans tezinin 2017 ve 2018 yıllarında (4er adet) yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 1. YÖK Tez Veritabanı'nda Presenteeism ile İlgili Tezden Üretilmiş Makalesi Bulunan Yüksek Lisans Tezleri

Yazar	Üniversite/Enstitü/Anabilim Dalı	Başlık	Danışman	Yıl
Artur Gareyev	T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	An Empirical Research on the Relationship between Job Satisfaction and Presenteeism of Employees in Kazakhstan	Dr. Öğr. Üyesi Ufuk Başar	2021
Aysun Kandemir	T.C. Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Sağlık Kurumları Yönetimi Anabilim Dalı	Hastane Çalışanları Arasında Sağlık Sorunları Nedeniyle Yaşanan İşte Var Olamama ve İşe Devamsızlık Davranışı ile Maliyetini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi	Prof. Dr. Bayram Şahin	2014
Burçak Yalçın	T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	İş Yaşamında Var Olmama Durumu ve İş-Yaşam Dengesi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma	Doç. Dr. Olca Sürgevil Dalkılıç	2019
Emine Tuğba Şahin	T.C. Kastamonu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Presenteeizm (İşte Varolamama) ile İş Performansı (Görev Performansı ve Bağlamsal Performans) Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma	Doç. Dr. Aysun Kanbur	2018
Ezgi Dalkılıç	T.C. İstanbul Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı	Standford Ölçeğinin Türkçe'de Geçerlik ve Güvenirliği: Hemşireler Üzerinde Bir Araştırma	Doç. Dr. Arzu Kader Harmancı Seren	2017

Gülina Yılmaz	T.C. Trakya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Dalı	Sabahattin Anabilim Dalı	Presenteeism ve İş Stresinin Çalışan Performansına Etkisi: Bir Uygulama Örneği	Doç. Dr. 2019	Gülsevrim Yumuk Günay
Hasan Kütük	T.C. İstanbul Zaim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	Sabahattin Anabilim Dalı	Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ile Presenteeism Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Dr. Öğr. 2018	Üyesi Turgay Şahin
İnci Seçkin Ağırbaş	T.C. Erzincan Yıldırım Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Beden Eğitimi ve Spor Dalı	Binali Sağlık Anabilim Dalı	Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatında Presenteeizm ve Örgütsel Bağlılığın Örgütsel Sessizlik Üzerine Etkisi	Dr. Öğr. 2018	Üyesi Yasemin Çakmak Yıldızhan
İsmet Anık Baysal	T.C. Adnan Menderes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Dalı	Menderes Anabilim Dalı	Presenteeism (İşte Varolamama Sorunu) ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Adnan Menderes Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Uygulama	Doç. Dr. 2012	Hüseyin Şenkayas
Işık Cankül	T.C. Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Gazi Anabilim Dalı	Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Çalışanların Presenteeism (İşte Varolamama) Düzeylerinin Karşılaştırılması: İzmir Örneği	Doç. Dr. 2017	Akyay Uygur
Kübra Erbal	T.C. Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Gazi Anabilim Dalı	Presenteeizm ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişki: Seyahat Acentaları Üzerine Bir Uygulama	Prof. Dr. 2017	Mehmet Yeşiltaş
Necip Özdemir	T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Kocatepe Anabilim Dalı	Algılanan Hizmetkar Liderliğin Presenteeizm Üzerindeki Etkisi: Frigya Bölgesi Örneği	Doç. Dr. 2017	Esra Gül Yılmaz

Semanur Oktay	T.C. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü/Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı	Cumhuriyet	Presenteeizm ile Tıbbi Hata Yapma Eğilimi Arasındaki İlişki: Hemşireler Üzerine Bir Araştırma	Doç. Dr. 2021	Ferda Alper Ay
Serhan Kaplanseren	T.C. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Onyedi Eylül	Örgütlerde Presenteeism Sorunu ile Örgütsel İletişim ve Psikolojik Güçlendirme Arasındaki İlişkinin Y Kuşağı Bağlamında Araştırılması	Dr. Öğr. 2019	Üyesi Senem Nart
Şerife Karagöz	T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Mehmet Akif Ersoy	Presenteeism Düzeyleri Üzerindeki Etkisini İrdelemeye Yönelik Bir Alan Araştırması	Dr. Öğr. 2018	Üyesi Meral Bektaş
Şükran Oruç	T.C. Aksaray Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Aksaray	Presenteeizm ile Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma	Doç. Dr. 2015	Mehmet Halit Yıldırım
Vedat Atay	T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Yüzüncü Yıl	Presenteeizm ile Örgütsel Yabancılaşma İlişkisi: Van İli Otel İş Görenleri Üzerine Bir Araştırma	Dr. Öğr. 2021	Üyesi Songül Özer

Araştırmaya dahil edilen 17 yüksek lisans tezi, araştırma yöntemleri (nitel/nicel araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, kullanılan ölçekler ve araştırmanın evreni/örneklemi) bakımından Tablo 2'deki gibi incelenmiştir. Tablo 2'de görüleceği üzere; söz konusu tezlerin tamamı nicel araştırma yöntemleri ile yapılmış olup tümünde anket veri toplama yöntemi tercih edilmiştir. Buna ek olarak araştırmaya dahil edilen 17 yüksek lisans tezinin 15 tanesinde presenteeism ile ilgili Koopman vd. (2002) tarafından geliştirilen Standford Presenteeism Ölçeği tercih edilmiştir. Bu tezlerin biri hariç tamamında soru sayısı 25 ve üzeridir. Araştırma örnekleminin seçim yöntemine bakıldığında ise 17 tezdten 13ünde kolayda örnekleme yönteminin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 2. YÖK Tez Veritabanı'nda Presenteeism ile İlgili Tezden Üretilmiş Makalesi Bulunan Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Yöntemleri Bakımından İncelenmesi

Yazar	Araştırma Yöntemi	Veri Toplama Yöntemi	Kullanılan Ölçekler	Evren ve Örneklem
Artur Gareye v	Nicel	Anket (47 soru)	Spector (1994) Job Satisfaction Scale (Rusçaya uyarlanmış hali 2016da), Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Scale (2008de Rusçaya uyarlanmış hali), Sosyo-Demografik sorular	E: Kazakistan'da spor endüstrisinde faaliyet gösteren 27 işletmenin 2200 çalışanı, Ö: Kazakistan'da spor endüstrisinde faaliyet gösteren 27 işletmenin 511 çalışanı (kolayda örnekleme yöntemi)
Aysun Kande mir	Nicel	Anket (25 soru)	Kessler vd. (2003) WHO's Health and Work Performance Questionnaire (HPQ) çalışan versiyonu, Warren (2009) Wellness-at-Work formlarından yararlanılarak "Hastane Çalışanlarında İşte Var Olamama (Presenteeism) ve İşe Devamsızlık (Absenteeism) Anketi" olarak sadeleştirilmiştir., Sosyo-demografik sorular	E: Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi ve Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi'nde 16.12.2013-24.04.2014 tarihleri arasında fiili çalışan sağlık personeli ve idari personel, Analize dahil edilen: 951 sağlık personeli ve idari personel (tam sayım örnekleme yöntemi)
Burçak Yalçın	Nicel	Anket (47 soru)	Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeği, Apaydın (2011) İş Yaşam Dengesi Ölçeği,	A: Ankara'daki kamu kuruluşlarında farklı pozisyonlarda çalışan beyaz yakalılar, Ö: Ankara'daki bir kamu

				Sosyo-demografik sorular	kuruluşunda farklı pozisyonlarda çalışan 274 beyaz yakalı (kolayda örnekleme yöntemi)
Emine Tuğba Şahin	Nicel	Anket soru)	(31	Koopman vd. (2002) Standford Presenteeism Ölçeği (Baysal vd. 2014 TR uyarlanmış), Goodman ve Syvantek (1999) Görev Performansını, Jawahar ve Carr (2007) Bağlamsal Performansı ölçmeye yönelik sorular alınmıştır, Sosyo-demografik sorular	E: Kastamonu Dr. Munif İslamoğlu Devlet Hastanesinde çalışan 206 doktor ve hemşire, Analize dahil edilen: 149 kişi (tam sayım örnekleme yöntemi)
Ezgi Dalkılıç	Nicel	Anket soru)	(14	Koopman vd. (2002) Standford Presenteeism Ölçeği (TR ye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik yapılmış), Sosyo-demografik sorular	E: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile Sağlık Bilimleri Üniversitesi Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan hemşireler
Gülina Yılmaz	Nicel	Anket soru)	(35	Koopman vd. (2002), Baysal (2012) TR uyarlanmış Standford Presenteeism Ölçeği, Theorell vd. (1988) Yıldırım, Taşmektepligil ve Üzüm (2011) TR uyarlanmış Örgütsel Stres Ölçeği, Kirkman ve Rosen (1999), Fuentes, Saez ve	E: Edirne ilinde bulunan bir tekstil işletmesinde 800 çalışan Ö: Edirne ilinde bulunan bir tekstil işletmesinde 260 çalışan (kolayda örnekleme yöntemi)

Montes (2004) ve Rahman ve Bullock (2004), Erdoğan (2011), Tayfun ve Çatır (2013) tarafından geliştirilen Çalışan Performansı Ölçeklerinden faydalanarak oluşturulan bir form

Hasan Kütük	Nicel	Anket soru)	(70	Sümer ve Sümer (2005) TR uyarlanmış Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği, Sarıçam vd. (2013) TR uyarlanmış Öğrenciler için Presenteeism Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	A: 2017-2018 yıllarında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Medipol Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kültür Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde çeşitli fakültelerde okumakta olan öğrenciler, Ö: 2017-2018 yıllarında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Medipol Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kültür Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde çeşitli fakültelerde okumakta olan 453 öğrenci (İlişkisel tarama modeli)
İnci Seçkin Ağırbaş	Nicel	Anket soru)	(46	Koopman vd. (2002), Coşkun (2012) TR uyarlanmış, Meyer ve Allen (1997), Kaya ve Selçuk (2007) TR uyarlanmış, Van Dyne, Ang ve Botero (2003), Taşkiran (2011) TR uyarlanmış Örgütsel	E: Spor Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı personeli

Sessizlik Ölçeği,
Sosyo-demografik
sorular

İsmet Anık Baysal	Nicel	Anket soru)	(29	Koopman vd. (2002) TR ye araştırmacı uyarlamış, Allen ve Meyer (1990), Wasti (2000) TR uyarlanmış Örgütsel Bağlılık Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: Adnan Menderes Üniversitesi'nin tüm akademik birimlerinde görev yapan 1247 akademik personel, Ö: Adnan Menderes Üniversitesi'nin tüm akademik birimlerinde görev yapan 210 akademik personel (kolayda örnekleme yöntemi)
Işık Cankül	Nicel	Anket soru)	(39	Koopman vd. (2002) Standford Presenteeism Ölçeği, Cooper (2006), Chia ve Chu (2016), Cullen ve Mclaughlin (2006) çalışmalarından yararlanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuş anket formu Sosyo-demografik sorular	E: 2016'da İzmir'de bulunan 4 ve 5 yıldızlı otellerde çalışan iş görenler, Ö: 2016'da İzmir'de bulunan 4 ve 5 yıldızlı otellerde çalışan 426 işgören (kolayda örnekleme yöntemi)
Kübra Erbal	Nicel	Anket soru)	(21	Allen ve Meyer (1991) Wasti (2000) TR uyarlanmış Örgütsel Bağlılık Ölçeği, Koopman vd. (2002), Özmen (2011) TR uyarlanmış, Sosyo-demografik sorular	E: Ankara'da bulunan seyahat acentesi çalışanları, Ö: Ankara'da bulunan 179 seyahat acentesi çalışanı (kolayda örnekleme yöntemi)

Necip Özdemi r	Nicel	Anket soru)	(39	Dennis ve Bocernea (2005) Hizmetkar Liderlik Ölçeği (TR uyarlanmış), Koopman vd. (2002), Baysal (2012) TR uyarlanmış, Sosyo-demografik sorular	E: Frigya bölgesindeki 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan personeller, Ö: Frigya bölgesindeki 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan 692 personel (kota örnekleme yöntemi)
Semanu r Oktay	Nicel	Anket soru)	(61	Koopman vd. (2002), Coşkun (2012) TR uyarlanmış Standford Presenteeism Ölçeği, Özata ve Altuncan (2010) Tıbbi Hata Yapma Eğilimi Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: 15.10.2019-31.01.2020 tarihleri arasında Sivas Numune Hastanesi'nde çalışan 664 hemşire, Ö: 15.10.2019-31.01.2020 tarihleri arasında Sivas Numune Hastanesi'nde çalışan 288 hemşire (kolayda örnekleme yöntemi)
Serhan Kaplans eren	Nicel	Anket soru)	(33	Koopman vd. (2002), Özmen (2011) TR uyarlanmış, Haluk Gürgen (1997) Örgütsel İletişim Anketi, Spreitzer (1995), Durmaz (2011) TR uyarlanmış, Sosyo-demografik sorular	E: İstanbul ve Balıkesir'deki 5 yıldızlı otellerde çalışan Y kuşağı, Ö: İstanbul ve Balıkesir'deki 5 yıldızlı otellerde çalışan 304 Y kuşağı (kolayda örnekleme yöntemi)
Şerife Karagö z	Nicel	Anket soru)	(38	Koopman vd. (2002) TR uyarlanmış, Maslach ve Jackson (1981), Ergin (1992) TR uyarlanmış Maslach Tükenmişlik Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında Antalya merkez ilçelerdeki devlete bağlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Teknik ve Anadolu Liselerinde görev yapan 2604 öğretmen, Ö: Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Döşemealtı ve Aksu ilçelerindeki devlete bağlı

					Anadolu Liseleri ve Mesleki Teknik ve Anadolu Liselerinde görev yapan 700 öğretmen (kolayda örnekleme yöntemi)
Şükran Oruç	Nicel	Anket soru)	(32	Koopman vd. (2002) TR uyarlanmış, Dyne, Ang ve Botero (2003) TR uyarlanmış, Sosyo-demografik sorular	A: Aksaray ilinde perakendecilik sektöründe çalışan işgörenler, Ö: Aksaray ilinde perakendecilik sektöründe çalışan 161 işgören (kolayda örnekleme yöntemi)
Vedat Atay	Nicel	Anket soru)	(36	Koopman vd. (2002), Özmen (2011) TR uyarlanmış, Mottaz (1981), Erben (2008) TR uyarlanmış Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: Van işimde faaliyet gösteren otel işletmelerinde çalışan 450 işgören, Ö: Van işimde faaliyet gösteren otel işletmelerinde çalışan 232 işgören (kolayda örnekleme yöntemi)

Araştırmaya dahil edilen 17 yüksek lisans tezinden üretilen makaleler Tablo 3'teki gibidir. Söz konusu tezlerden üretilen makalelere bakıldığında Tablo 3'te görüleceği üzere söz konusu tezlerden üretilen makalelerin biri hariç 16'sı danışmanlar ile birlikte yazılmıştır. Ayrıca, bu makalelerin 3'ü İngilizce, 14'ü ise Türkçe dilinde yazılmıştır. Söz konusu makalelerin yayınlanma yıllarına bakıldığında ise en çok makalenin 2020 yılında (4 adet) yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 3. YÖK Tez Veritabanı'nda Presenteeism ile İlgili Yazılan Yüksek Lisans Tezlerinden Üretilmiş Makaleler

Yazar	Yayınlandığı Dergi	Başlık	Yazarlar	Yılı
Artur Gareyev	International Journal of Engineering Technology Research & Management (IJETRM)	Relationship between Job Satisfaction and Presenteeism of Employees: Case Study of Kazakhstan	Artur Gareyev	2021
Aysun Kandemir	International Journal of Occupational Safety and Ergonomics (JOSE)	Determining the Level and Cost of Sickness Presenteeism among Hospital Staff in Turkey	Aysun Kandemir, Şahin Bayram	2017
Burçak Yalçın	Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi	İş Yerinde Var Ol(ma)ma (Presenteeism) Durumuna İlişkin Kavramsal Bir İnceleme	Burçak Yalçın, Olca Sürgevil Dalkılıç	2020
Emine Tuğba Şahin	Journal of Nursology	Sağlık Çalışanlarında Presenteeism (İşte Varolamama) ve İş Performansı (Görev Performansı/Bağlamsal Performans) Üzerindeki Etkisi	Emine Tuğba Şahin, Aysun Kanbur	2022
Ezgi Dalkılıç	Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi	İşte Var Olamama: Nedenleri ve Sonuçları	Ezgi Dalkılıç, Arzu Kader Harmancı Seren	2018
Gülina Yılmaz	Social Sciences Research Journal (SSRJ)	Presenteeism ve İş Stresinin Çalışan Performansına Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Uygulama	Gülina Yılmaz, Gülsevrim Yumruk Günay	2020
Hasan Kütük	Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi	Üniversite Öğrencilerinde Kişilik Özellikleri ile Presenteeism Davranışları	Hasan Kütük, Turgay Şirin	2022

		Arasındaki İncelenmesi	İlişkinin		
İnci Seçkin Ağırbaş	Business Management Studies: An International Journal (BMIJ)	& Presenteizm ile Bağlılık Spor Genel Müdürlüğü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma	İnci Seçkin 2019	Ağırbaş, Yasemin Çakmak Yılduzhan	
İsmet Anık Baysal	Electronic Journal of Vocational Colleges	Presenteeism (İşte Varolmama Sorunu) ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Adnan Menderes Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Uygulama	İsmet Anık 2014	Baysal, Gültekin Baysal, Gökhan Aksu, Nurşah Aksu	
Işık Cankül	Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal)	Comparing the Presenteeism Levels of the Workers in Hotel Businesses: The Case of Izmir	Akyay Uygur, 2018	Işık Cankül, Duran Cankül	
Kübra Erbal	Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi	Presenteizm ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişki: Seyahat Acentaları Üzerine Bir Uygulama	Kübra Erbaş, 2017	Mehmet Yeşiltaş	
Necip Özdemir	Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Algılanan Hizmetkar Liderliğin Presenteizm (Edimsizlik) Üzerindeki Etkisi: Frigya Bölgesi	Necip Özdemir, 2019	Esra Gül Yılmaz	
Semanur Oktay	Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi	Presenteizm ile Tıbbi Hata Yapma Eğilimi Arasındaki İlişki: Hemşireler Üzerine Bir Araştırma	Semanur Oktay, 2016	Ferda Alper Ay	
Serhan Kaplansere n	Yönetim Bilimleri Dergisi	Psikolojik Güçlendirme ve Presenteeism İlişkisinde Örgütsel İletişimin Aracılık Etkisi: Y Kuşağı	Serhan 2020	Kaplanseren, Senem Nart	

Çalışanlarına Yönelik Bir
Araştırma

Şerife Karagöz	Süleyman Demirel Üniversitesi Dergisi	Demirel İİBF	Presenteeism'in Tükenmişliğe Etkisi: Bir Alan Araştırması	Şerife Karagöz, 2020 Meral Bektaş
Şükran Oruç	İşletme Araştırmaları Dergisi		Presenteeizm ile Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma	Mehmet Halit Yıldırım, Şükran Oruç 2019
Vedat Atay	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Sosyal Enstitüsü	Presenteeizm ile Örgütsel Yabancılaşma İlişkisi: Van İli Otel İşletmeleri Örneği	Songül Özer, 2021 Vedat Atay

Araştırmaya dahil edilen 16 doktora tezinden 12 tanesinin makalesi mevcuttur. Bu tezler, yazar, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez başlığı, tez danışmanı ve tezin yayınlanma yılı bakımından Tablo 4'teki gibi incelenmiştir. Tablo 4'te görüleceği üzere YÖK Tez Veritabanı'nda presenteeism ile ilgili tezdin üretilmiş makalesi bulunan doktora tezleri en çok T.C. Gazi Üniversitesi, T.C. İstanbul Üniversitesi, T.C. İstanbul Arel Üniversitesi ve T.C. Atatürk Üniversitesi'nde (ikişer adet) yayınlanmıştır. Buna ek olarak söz konusu doktora tezlerinin biri hariç 11i Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yayınlanmıştır. Tezlerin yayınlandığı anabilim dallarına bakıldığında ise; söz konusu doktora tezlerinin en çok İşletme Anabilim Dalında (6 adet) üretildiği görülmektedir. Söz konusu tezlerin yayınlanma yıllarına bakıldığında ise en çok doktora tezinin 2021 yılında (3 adet) yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 4. YÖK Tez Veritabanı'nda Presenteeism ile İlgili Tezden Üretilmiş Makalesi Bulunan Doktora Tezleri

Yazar	Üniversite/Enstitü/ Anabilim Dalı	Başlık	Danışman	Yıl
Salim Yılmaz	T.C. İstanbul Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü/Sağlık	Sağlık Çalışanlarında İş Yaşam Dengesinin Absenteeism'e ve Presenteeism'e etkisi: Uyarılama ve Çalışması	Doç. Dr. Selma Ölçek Söyük	2022

Yönetimi Anabilim
Dalı

Seda Mumlu Karanfil	T.C. İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Yönetimi Anabilim Dalı	İş Güvencesizliği, İş Yerinde Görünürde (Presenteeism) ve İş Yaşam Dengesinin Etkileşimi: İş Yerinde Görünürde Var Olmayla İlgili Bir Ölçek Geliştirme Çalışması ve Konuya İlişkin Bir Araştırma	Doç. Dr. 2021	Altan Doğan
Osman Benk	T.C. Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Çalışan Sesi, Karmaşık Devamlılık, İşveren Markası ve Farklılık Algısı İlişkisi	Prof. Dr. 2021	Alptekin Sökmen
Açelya Telli Danışmaz	T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/ İşletme Anabilim Dalı	Zorunlu Vatandaşlık Davranışı ile Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Başarma İhtiyacının ve İşte Var Olamamanın Düzenleyici Rolünün İncelenmesi	Doç. Dr. 2021	Serdar Bozkurt
Hüseyin Çiçeklioğlu	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Presenteeism (İşte Var Olamama), Duygusal Emek ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Performans Üzerine Etkileri: Eğitim Çalışanları Üzerine Bir Araştırma	Prof. Dr. 2019	Mustafa Taşlıyan
Öznur Şanlımeşur	T.C. İstanbul Arel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı	Presenteeism (İşte İstemeyerek Var Olma) Kavramını Etkileyen ve Bu Kavramdan Etkilenen Faktörler: Alışveriş Merkezlerinde Bir Araştırma	Prof. Dr. 2018	Evren Ayrancı
Elif Alar Erkal	T.C. Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler	İşte Var Olamama Bağlamında Örgütsel Sinizmin Tükenmişlik	Prof. Dr. 2020	Atılhan Naktiyok

	Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Üzerine Etkisi: Atatürk Üniversitesi HELİTAM Örneği	
Dilek Şahin	T.C. Trakya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Presenteeism (İşte Var Olamama) ile Algılanan Örgütsel Destek, Korku İklimi ve Çalışmaya Tutkunluk Arasındaki İlişki: Hemşirelere Yönelik Bir Araştırma	Doç. Dr. 2015 Şule Aydın Tükeltürk
Ebru Arslaner	T.C. Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	Otel İşletmelerinde Presenteeism Sorunu: Algılanan Örgütsel Destek ve İş-Aile Çatışması Açısından Bir İnceleme	Doç. Dr. 2015 Yasin Boylu
Turhan Moç	T.C. Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Anabilim Dalı	Örgütsel Adalet Algısının Çalışanların İşte Yabancılaşmaya Etkisinde Tükenmişliğin ve Presenteeism'in Rolü	Prof. Dr. 2018 Ömer Faruk İşcan
Senem Etyemez	T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı	İş Güvencesizliğinin İşte Var Olamama Sorununa Etkisinde Sürekli Kaygının Aracılık Rolü: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma	Prof. Dr. 2016 Zeynep Aslan
Oktay Balcı	T.C. İstanbul Arel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İşletme Yönetimi Anabilim Dalı	İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenler ve Yöneticilerin Örgütsel Sinizm, Kendini İşe Verememe (Presenteeizm) ve Sosyal Kaytarma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Arnavutköy İlçesi Örneği)	Doç. Dr. 2016 Evren Ayrancı

Araştırmaya dahil edilen 12 doktora tezi, araştırma yöntemleri (nitel/nicel araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, kullanılan ölçekler ve araştırmanın evreni/örnekleme) bakımından Tablo 5'teki

gibi incelenmiştir. Tablo 5’te görüleceği üzere; söz konusu tezlerin tamamı nicel araştırma yöntemleri ile yapılmış olup tümünde anket veri toplama yöntemi tercih edilmiştir. Buna ek olarak araştırmaya dahil edilen 12 doktora tezinin 10 tanesinde presenteeism ile ilgili Koopman vd. (2002) tarafından geliştirilen Standford Presenteeism Ölçeği tercih edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanması için anket yöntemini tercih eden doktora tezlerinin biri hariç 11inde soru sayısı 40 ve üzeridir. Araştırma örnekleminin seçim yöntemine bakıldığında ise 12 tezden 8inde kolayda örnekleme yönteminin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 5. YÖK Tez Veritabanı’nda Presenteeism ile İlgili Tezden Üretilmiş Makalesi Bulunan Doktora Tezlerinin Araştırma Yöntemleri Bakımından İncelenmesi

Yazar	Araştırma Yöntemi	Veri Toplama Yöntemi	Kullanılan Ölçekler	Evren ve Örneklem
Salim Yılmaz	Nicel	Anket (43 soru)	YS Absenteeism Ölçeği, YS Presenteeism (Araştırmacı geliştirmiş), Yeni İş Yaşam Dengesi (Türkçeye uyarlanmış) Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: İstanbul’daki hastanelerde çalışan tüm sağlık çalışanları, Ö: İstanbul’daki hastanelerde çalışan 822 sağlık çalışanı (tabakalı örnekleme yöntemi)
Seda Mumlu Karanfil	Nicel	Anket (75 soru)	Ashford, Lee ve Bobko (1989), De Witte (1999), Hellgren, Sverke ve Isaksson (1999) geliştiren Şeker (2011) TR uyarlayan İş Güvencesizliği Algısı Ölçeği, Organ (1988), Basım ve Şeşen (2006) TR uyarlayan Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Ölçeği, Spielberg, Gorsuch ve Lushene (1970) geliştiren Necla Öner ve Ayhan Le Compte (1983) TR uyarlayan	E: İstanbul’da istihdam edilen kamu ve özel sektör çalışanları, Ö: İstanbul’da istihdam edilen kamu ve özel sektör çalışan 268 kişi (kolayda örnekleme yöntemi)

Durumluk ve Sürekli Kaygı
Envanteri, Sosyo-
demografik sorular

Osman Benk	Nicel	Anket soru)	(55	Mor Barak vd. (1998) Diversity Perceptions Scale, Withey ve Cooper (1989) Voice Scale, Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Scale, Berthon vd. (2005) Employer Attractiveness Scale, Sosyo-demografik sorular	E: Ankara'da ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren lojistik işletmelerinin çalışanları, Ö: Ankara'da ulusal ve uluslararası alanda faaliyet gösteren bir lojistik işletmesinin 336 çalışanı (kolayda örnekleme yöntemi)
Açelya Telli Danışm az	Nicel	Anket soru)	(41	Meyer ve Allen (1984,1997), Wasti (2000) TR uyarlanmış, Örgütsel Bağlılık Ölçeği, Vigoda-Gadot (2007), Seren ve Baydın (2017) TR uyarlanmış ZVD Ölçeği, Koopman vd. (2002), Coşkun (2012) TR uyarlanmış Stanford Presenteeism Ölçeği, Heckert vd. (1999),	E: Türkiye'de çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde çalışan beyaz yakalılar, Ö: Türkiye'de çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde çalışan 374 kişi (kolayda örnekleme yöntemi)
Hüseyin Çiçekli oğlu	Nicel	Anket soru)	(61	Koopman vd. (2002), Coşkun (2012) TR uyarlanmış Stanford Presenteeism Ölçeği, Diefendorff vd. (2005) , Basım ve Beğenirbaş (2012) TR uyarlanmış Duygusal Emek Ölçeği, Kirkman ve Rosen (1999), Çöl (2008) TR uyarlanmış İşgören Performansı Ölçeği, Organ	E: Akdeniz Bölgesinde yer alan Kahramanmaraş ve Mersin illerinde görev yapan eğitim kurumu çalışanları (öğretmenler), Ö: Akdeniz Bölgesinde yer alan Kahramanmaraş ve Mersin illerinde

				(1988) ÖVD Ölçeği (? TR), görev yapan 829 Sosyo-demografik sorular öğretmen (tabakalı örnekleme yöntemi)	
Öznur Şanlımeşur	Nicel	Anket soru)	(65	Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeğine madde eklenerek ölçek genişletilmiş, Camman vd. (1975)'den TR uyarlanmış İş Tatminsizliği Ölçeği, Lichtenstein vd. (2004)'ten TR uyarlanmış İşten Ayrılma Niyeti Ölçeği, Nair ve Vohra (2010)'dan TR uyarlanmış İşe Yabancılaşma Ölçeği, Lalic ve Hromin (2012)'den TR uyarlanmış Rijeka Absenteeism Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: İstanbul'daki AVM'lerde çalışan satış temsilcileri, Ö: İstanbul'daki AVM'lerde çalışan 342 satış temsilcisi (kotalı örnekleme yöntemi)
Ebru Arslan	Nicel	Anket soru)	(68	Eisenberger vd. (1997)Algılanan Örgütsel Destek Ölçeği, Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeği, Carlson vd. (2000) İş-aile/aile-iş çatışması ölçeği (hepsi Türkçeye uyarlanmış), Sosyo-demografik sorular	E: Antalya'daki 5 yıldızlı otel işletmesi çalışanları, Ö: Antalya'daki 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan 402 kişi (kolayda örnekleme yöntemi)
Dilek Şahin	Nicel	Anket soru)	(58	Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeği, Eisenberger vd. (1986) Algılanan Örgütsel Destek Ölçeği, Ashkanasy ve Nicholson (2003) Korku İklimi Ölçeği, Schaufeli vd. (2002) Çalışmaya Tutkunluk Ölçeği (hepsi Türkçeye	E: Trakya bölgesindeki Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne illerinin merkez kamu hastanelerinde çalışan hemşireler, Ö: Trakya bölgesindeki

				uyarlanmış), demografik sorular	Sosyo-	Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne illerinin merkez kamu hastanelerinde çalışan 402 hemşire (kolayda örnekleme yöntemi)
Elif Alar Erkal	Nicel	Anket soru)	(46	Maslach (1981) Dharwadkar ve Dean (1999) Tükenmişlik Ölçeği, Sinizm Ölçeği, Koopman vd. (2002) Standford Presenteeism Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	Brandes, E: Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Hemşirelik Lisans Tamamlama (HELİTAM) programında eğitim görmekte olan hemşireler, Ö: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Hemşirelik Lisans Tamamlama (HELİTAM) programında eğitim görmekte olan 364 kişi (anket 567 kişinin tamamına gönderilmiş)	Atatürk Eğitim ve Lisans
Turhan Moç	Nicel	Anket soru)	(76	Niehoff ve Moorman (1993) Örgütsel Adalet Ölçeği, Maslach (1981) Tükenmişlik Ölçeği, Mottaz (1981) İşe Yabancılaşma Ölçeği, Koopmand vd. (2002) Standford Presenteeism Ölçeği (hepsi Türkçeye	E: Üniversitesinde çalışan akademik ve idari personel, Ö: İğdır Üniversitesinde çalışan 245 akademik ve idari	İğdır

				çevrilmiş), demografik sorular	Sosyo- personel (kolayda örnekleme yöntemi)
Senem Etyemez	Nicel	Anket soru)	(38	Probst (1998), Önder ve Wasti (2002) TR İş Güvenesi Endeksi, Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeği, Spielberg vd. (1964), Öner ve Le (1983) TR uyarlanmış Sürekli Kaygı Ölçeği, Sosyo-demografik sorular	E: Nevşehir işindeki 4-5 yıldızlı ve butik otellerde çalışan işgörenler, E: Nevşehir işindeki 4-5 yıldızlı ve butik otellerde çalışan işgören 396 (kolayda örnekleme yöntemi)
Oktay Balcı	Nicel	Anket soru)	(40	Brandes vd. (1999), Karacaoğlu ve İnce (2012) TR uyarlanmış Örgütsel Sinizm Ölçeği, Koopman vd. (2002) Stanford Presenteeism Ölçeği, George (1992), Ülke (2006) TR uyarlanmış Çalışma Arkadaşı Sosyal Kaytarma Algısı Ölçeği	E: 2014-2015 yılı eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Arnavutköy ilçesinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenler, Ö: 2014-2015 yılı eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Arnavutköy ilçesinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 565 yönetici ve öğretmen (kolayda örnekleme yöntemi)

Araştırmaya dahil edilen 12 doktora tezinden üretilen makaleler Tablo 6'daki gibidir. Söz konusu tezlerden üretilen makalelere bakıldığında Tablo 6'da görüleceği üzere söz konusu tezlerden üretilen makalelerin biri hariç 12si danışmanlar ile birlikte yazılmıştır. Ayrıca, bu makalelerin 5i İngilizce, 8i ise Türkçe dilinde yazılmıştır. Tüm bunların yanında aynı tezden üretilen birden fazla

makalesi bulunan yazar sayısı 1 dir. Doktora tezlerinden üretilen makalelerin yayınlanma yıllarına bakıldığında ise en çok yüksek makalenin 2021 yılında (4 adet) yayınlandığı görülmektedir.

Tablo 6. YÖK Tez Veritabanı'nda Presenteeism ile İlgili Yazılan Doktora Tezlerinden Üretilmiş Makaleler

Yazar	Yayınlandığı Dergi	Makale Başlığı	Yazarlar	Yıl
Salim Yılmaz	International Journal of Business and Management Invention	Current Analysis of Studies on Presenteeism in Healthcare Workers	Önlen Burcu Güngör, Selma Söyük, Salim Yılmaz	2022
Seda Mumlu Karanfil	The Journal of Operations Research, Statistics, Econometrics, and Management Information Systems	Mediation role of Anxiety in the Effect of Employee Perceptions of Job Insecurity on Organizational Citizenship Behaviors	Seda Mumlu Karanfil, Altan Doğan	2020
Osman Benk	İşletme Araştırmaları Dergisi	Çalışan Sesi ile İşveren Markası İlişkisi: Karmaşık Devamlılık ve Farklılık Algısının Aracılık Etkileri	Osman Benk, Alptekin Sökmen	2021
Açelya Telli Danışmaz	The Journal of Social Sciences (Sobider)	Zorunlu Vatandaşlık Davranışı ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkide Başarım İhtiyacının Rolünün Kuramsal ve Kavramsal Açından İncelenmesi	Açelya Telli Danışmaz, Serdar Bozkurt, Yasemin Bal	2019
	Journal of Social Research and Behavioral Sciences (Sadab)	Zorunlu Vatandaşlık Davranışı ile Presenteeism Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Açelya Telli Danışmaz, Serdar Bozkurt, Yasemin Bal	2021
Hüseyin Çiçekli oğlu	Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	Eğitim Kurumu Çalışanlarının Presenteeism (İşte Var Olamama) Algılarının Performanslarına Olan Etkisi ve Sosyo-Demografik	Hüseyin Çiçeklioğlu, Mustafa Taşlıyan	2019

		Özellikler İncelenmesi	Açısından		
Öznur Şanlımeşhur	Business and Economic Horizons	Managers' Work Context-related Unwell-being: A Study on the Largest Business in Turkey	Evren Ayrancı, Öznur Şanlımeşhur		2019
Elif Alar Erkal	Journal of Life Economics (JLECON)	İşte Var Olamama Bağlamında Örgütsel Sinizmin Tükenmişlik Üzerine Etkisi: Atatürk Üniversitesi HELİTAM Örneği	Elif Alar Erkal, Atılhan Naktiyok		2021
Dilek Şahin	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi	The Relationship between Presenteeism, Perceived Organizational Support, Climate of Fear and Vigor	Dilek Şahin, Şule Aydın		2021
Ebru Arslaner	Tourism Review	Perceived Organizational Support, Work-Family/Family-Work Conflict and Presenteeism in Hotel Industry	Ebru Arslaner, Yasin Boylu		2017
Turhan Moç	İşletme Araştırmaları Dergisi	Çalışanların Presenteeism (İşte Söзде Var Olma) Davranışlarının İşe Yabancılaşmalarına Etkisi: Bir Kamu Kurumu Örneği	Ömer Faruk İşcan, Turhan Moç		2018
Senem Etyemez	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	İş Güvencesizliğinin İşte Var Olamama Sorununa Etkisinde Sürekli Kaygının Aracılık Rolü: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma	Senem Etyemez, Zeynep Aslan		2018
Oktay Balcı	Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal)	Kalabalıkta Saklanma: Sosyal Kaytarma	Oktay Balcı		2017

Tablo 7’de YÖK TEZ Veritabanı’nda presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerinden üretilmiş makalelerin yayınlandığı dergiler dergi adına, ulusal/uluslararası olma durumuna, hakem durumuna, tarandığı indekslere göre incelenmiştir. Bu doğrultuda doktora tezlerinden üretilmiş makalelerin 3 tanesinin ulusal, 10 tanesinin uluslararası hakemli dergilerde yayınlandığı, yüksek lisans tezlerinden üretilmiş makalelerde ise 5 tanesinin ulusal, 12 tanesinin uluslararası hakemli dergilerde yayınlandığı tespit edilmiştir. Söz konusu dergilerden sadece bir tanesi SSCI kapsamında (International Journal of Occupational Safety and Ergonomics -JOSE) olup, söz konusu dergide yayınlanan makale bir doktora tezinden üretilmiştir. Dergilerin tarandığı indekslere bakıldığında, söz konusu makalelerin yayınlandığı dergilerin en çok tarandığı indekslere bakıldığında ise; bu dergilerin 16 tanesinin EBSCO’da, 12 tanesinin ASOS index’te, 10 tanesinin TR dizinde, 9 tanesinin citefactor’da, 8 tanesinin Google Scholar’da ve 6 tanesinin SOBİAD’da indekslendiği görülmüştür.

Tablo 7. YÖK Tez Veritabanı’nda Presenteeism ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerinden Üretilmiş Makalelerin Yayınlandığı Dergiler

Dergi Adı	Ulusal/Uluslararası	Hakem Durumu	Tarandığı İndeksler	DR	YL
International Journal of Engineering Technology Research & Management (IJETRM)	Uluslararası	Hakemli	Google Scholar, ROAD–ISSN, Academia.Edu, scribed, Citefactor, Indexcopernicus ISSN, DRJI, Scientific Indexing Services, Cosmosimpactfactor, Ipindexing, Isindexing, ESJI, Root indexing, Jifactor, General impact factor, Mendeley, Directory of science, Scientific Journal Impact Factor, I2or		1
International Journal of Occupational Safety and Ergonomics (JOSE)	Uluslararası	Hakemli	Science Citation Index® SCI; Social Sciences Citation Index® SSCI; Journal Citation Reports®; Web of Science, Social Scisearch®; SCOPUS®; Mosby's		1

Nursing Index, Medline®; Reaxy's
Medicinal Chemistry, EBSCO.

Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi	Uluslararası	Hakemli	CiteFactor, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Google Scholar Index Copernicus, Scientific Indexing System, Ulrich's Periodicals Directory	1
Journal of Nursology	Uluslararası	Hakemli	TR Dizin, Ulakbim TR Dizin, DOAJ, EBSCO Cinahl, Türkiye Atıf Dizini	1
Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi	Uluslararası	Hakemli	Ulakbim TR Dizin, EBSCO Cinahl, Türkiye Atıf Dizini	1
Social Sciences Research Journal (SSRJ)	Uluslararası	Hakemli	Academic Resource Index, Scientific Indexing Services, Eurasian Scientific Journal Index, SOBIAD	1
Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi	Uluslararası	Hakemli	DRJI, Academic Resource Index, Scientific Indexing Services, ASOS Index	1
Business & Management Studies: An International Journal (BMIJ)	Uluslararası	Hakemli	ProQuest, EBSCO, Ulakbim TR Dizin, Crossref, OCLC World Cat, Google Scholar, ASOS Index, Econlit, Academic Resource Index, EuroPub, PKP Index, ERIHPLUS	1
Electronic Journal of Vocational Colleges (Ejovoc)	Uluslararası	Hakemli	Asos İndex, Academic Journals Database, Ajindex, Oaji, Google Scholar, Publons, Journaltocs, Crossref	1

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal)	Uluslararası	Hakemli	SOBİAD, EBSCO, Openaire, Mla, Isam, Index Copernicus, OAJI, Citefactor, Sıs, Mendeley, Naver Academic, Researchbib, Socolar, Academickeys, DRJI, Indian Citation Index, Türk Eğitim İndeksi, Advanced Science Index (ASI), Dimensions, Wızdrom, Acar index, Scilit, Saif, Sparc, I2or, Akademik Dizin, Europub, Rootindexıng, Microsoft Academic, Worldcat	1	1
Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi	Ulusal	Hakemli	ASOS, DOAJ, SOBİAD, DRJI	1	
Anatolia: Turizm Araştırmalar 1 Dergisi	Ulusal	Hakemli	TR Dizin, TÜBİTAK - ULAKBİM Sosyal ve Beşerî Bilimler Veri Tabanı, EBSCO - Hospitality & Tourism Complete, EBSCO - SPORTDiscus, Leisure Recreation and Tourism Abstracts, CAB Abstracts, Agricultural Economics Database, World Agricultural Economics and Rural Sociology Abstracts, CABI Full TextLeisure Tourism, Global Health Databases, Rural Development Abstracts	1	
Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi	Ulusal	Hakemli	Academic Resource Index, ASOS Index, Crossref, Citefactor	1	
Yönetim Bilimleri Dergisi	Ulusal	Hakemli	TRDizin	1	

Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi	Uluslararası	Hakemli	EBSCO, Türkiye Makaleler Bibliyografyası, ASOS Index	1
İşletme Araştırmalar 1 Dergisi	Ulusal	Hakemli	EBSCO Business Source, Corporate Plus, ULAKBİM TR Dizin, DOAJ, ASOS INDEX, Central and Eastern European Online Library, Contemporary Science Association, Global Impact Factor, Scientific Indexing Services, International Scientific Indexing, Electronic journals Library DRJI, J-Gate, SOBIAD, EuroPub Database	2 1
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Uluslararası	Hakemli	TRDizin	1
International Journal of Business and Management Invention	Uluslararası	Hakemli	Google Scholar, EBSCO, Cabell's Directories, ULRICHSWEB, J-Gate, ProQuest, Scirus, Jour Informatics	1
Alphanumer ic Journal)	Uluslararası	Hakemli	TRDizin, Econlit, Index Copernicus, SOBIAD, Citefactor, ResearchBib, Akademik Dizin, Erih Plus, Arastirmax, ASOS Index, Acarindex, DRJI	1

The Journal of Social Sciences (Sobider)	Uluslararası	Hakemli	Index Copernicus International, Crossref, Road, Academic Resource Index, Ideonline, SOBİAD, Citefactor, OAJI, Scientific Indexing Services, Türk Eğitim İndeksi	1*
Journal of Social Research and Behavioral Sciences (SADAB)	Uluslararası	Hakemli	EBSCO, Index Copernicus International, DOI, Academic Resource Index, OCLC Worldcat, RI, Citefactor, Advanced Sciences Index, İSAM, Google Scholar, OpenAIRE, CEEOL, TIB, ZDB, Ideonline, ASOS Index, EZ, HEIDI, IJIF, ULB Münster, Universitat Vechta, ZB MED, SSRN	1*
Uluslararası Toplum Araştırmalar 1 Dergisi (OPUS)	Ulusal	Hakemli	ULAKBİM TR Dizin, EBSCO, ERIHPLUS, Citefactor TEI Index of Turkish Education, SOBIAD, ASOS Index	1
Business and Economic Horizons	Uluslararası	Hakemli	RePEc, ProQuest, ULRICHSWEB, CEEOL, EBSCO, BASE, Zeitschriften Datenbank, Google Scholar, EBSCO Business Source Premier, Academic Publishing Platforms, CEJSH, CABI, Clarivate Analytics, WOS Thomson Reuters, Index Copernicus International	1
Journal of Life Economics (JLECON)	Uluslararası	Hakemli	ProQuest, CEEOL, EconPapers, Socionet Index Copernicus, CABI Microsoft Academic Search	1

PKP INDEX, Google Scholar, RePEc, Crossref, EduIndex, EBSCO

The European Reference Index (ERIHPLUS), EconBiz, DOAJ, J-Gate

Ulrichsweb: Global Serials Directory Infobase Index, Euroasian Scientific Journal Index (ESJI), MIAR , BASE

Genamics Journal Seek

Asos Index, Arastirmax, OAJI, IFSIJ, Advanced Science Index, Scientific Indexing Services, DRJI, DIIF, The Cite Factor, OER Commons, Open Access Library, Quality Factor

The International Services For Impact Factor and Indexing,WorldWideScience, Cosmos Impact Factor, SOCOLAR,Jour Informatics

Akademik Dizin, Journal Index.net, Index Islamicus

Scimatic

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi	Uluslararası	Hakemli	TR Dizin, SOBIAD, Türk Eğitim 1 İndeksi, Index Copernicus International, OAJ, JournalFactor, InfiBasIndex, I2OR 9, Index EuroPub, ISAM, AJINDEX, ResearchBib, ZDB, Citefactor, ScienceGate, Acarindex
Tourism Review	Uluslararası	Hakemli	Associate Programs Source Plus, 1 Cabell's Directory of Publishing Opportunities in Marketing

			Current Abstracts, Social Sciences Citation Index (Clarivate Analytics)	
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	Uluslararası	Hakemli	EBSCO, MLA, Proquest CSA (Linguistics and Language Behavior Abstracts, Sociological Abstracts), Index Copernicus, EuroPub Database, Index Islamicus, SOBIAD, Türk Eğitim İndeksi	1
Toplam				13 17

Kısaltmalar: DR = Doktora, YL = Yüksek Lisans

*Tezden üretilen makalelerden iki tanesi 1 doktora tezinden üretilmiştir.

4. Sonuç ve Tartışma

Negatif örgütsel vatandaşlık davranışlarının literatürde önem kazanmasıyla birlikte gündeme gelen kavramlardan biri olan presenteeism hem işletme hem de işgören verimliliği açısından göz önünde bulundurulması gereken bir kavramdır. Öyle ki literatürde presenteeism ile ilgili son yıllarda artan sayıda çalışma mevcuttur. Bu doğrultuda çalışma YÖK TEZ Veritabanı'nda 15.07.2022 tarihine kadar presenteeism ile ilgili yazılmış olan tüm lisansüstü tezlerini ve bu tezlerden üretilen makaleleri esas alarak bu çalışmaların özellikle araştırma yöntemleri bakımından incelenmesi üzerine kurgulanmıştır. Yapılan tarama neticesinde; YÖK TEZ Veritabanı'nda presenteeism ile ilgili 38 yüksek lisans ve 16 doktora tezi olmak üzere toplam 54 adet tez olduğu, bu tezlerden 29unun tezden üretilmiş makalesi olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda araştırmaya 12si doktora ve 17si yüksek lisans olmak üzere toplam 29 lisansüstü tez dahil edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen tezler; yayımlandıkları üniversite, enstitü, tez danışmanı, yıl, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, kullanılan ölçekler, araştırma evreni ve örnekleme kriterleri açısından değerlendirilmiştir. Araştırmaya dahil edilen tezlerden üretilen makaleler ise; yayımlandıkları dergi, yıl, ulusal/uluslararası nitelikte olma durumu, hakem durumu ve yayımlandıkları derginin tarandığı indeksler bakımından incelenmiştir. Bu kriterler doğrultusunda çalışmanın yöntem bölümünde yer verilen 9 sorunun yanıtı aranmıştır.

Araştırmaya dahil edilen yüksek lisans ve doktora tezleri incelendiğinde, presenteeism ile ilgili en çok tezin Gazi Üniversitesi'nde yazıldığı, en çok Sosyal Bilimler Enstitüsü ve İşletme Anabilim

dalı altında presenteeism ile ilgili lisansüstü tez üretildiği tespit edilmiştir. Söz konusu tezlerin yayınlanma yıllarına bakıldığında ise presenteeism ile ilgili en çok yüksek lisans tezinin üretildiği yılların 2017 ve 2018 olduğu, buna karşın doktora tezlerinde ise 2021 yılının en çok presenteeism ile ilgili lisansüstü tez üretilen yıl olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu tezlerin araştırma yöntemlerine ve veri toplama yöntemlerine bakıldığında, presenteeism ile ilgili yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin tamamında nicel araştırma yöntemlerinin tercih edildiği ve anket veri toplama yönteminin kullanıldığı görülmüştür. Araştırma örnekleme seçim yöntemine bakıldığında ise en çok tercih edilen yöntemin kolayda örnekleme yöntemi olduğu tespit edilmiştir. Kullanılan ölçekler bakımından değerlendirildiğinde ise presenteeism ile ilgili olarak en çok Koopman vd. (2002) tarafından geliştirilen Stanford Preenteeism Ölçeği'nin tercih edildiği görülmüştür. Anketlerin soru sayısına bakıldığında ise doktora tezlerinde soru sayısının yüksek lisans tezlerindeki genel olarak daha çok olduğu görülmüştür.

Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerinden üretilmiş olan makaleler yazarları açısından değerlendirildiğinde ise iki makale hariç diğerlerinin danışmanlar ile birlikte yazıldığı görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinden üretilen makalelerin 5inin İngilizce, 8inin ise Türkçe dilinde yazıldığı, doktora tezlerinden üretilen makalelerin 5inin İngilizce, 8inin ise Türkçe dilinde yazıldığı tespit edilmiştir. Presenteeism ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerinden üretilmiş olan makalelerin yayımlandıkları dergiler incelendiğinde ise; yüksek lisans tezlerinden üretilen makalelerin 5inin ulusal, 12sinin uluslararası hakemli dergilerde yayımlandığı, doktora tezlerinde ise 3ünün ulusal 10unun uluslararası hakemli dergilerde yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra söz konusu dergilerin tarandığı indekslere bakıldığında ise bu dergilerin en çok EBSCO, ASOS Index ve citefactor'da indekslendiği tespit edilmiştir. Söz konusu dergilerden sadece birinin SSCI dergi kapsamında olduğu ve bir doktora tezinden üretilen makalenin bu dergide yayımlandığı görülmüştür.

Elde edilen tüm sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, sosyal bilimlerin örgütsel davranış disiplininde incelenen presenteeism ile ilgili literatürde yer alan lisansüstü çalışmalarda çoğunlukla nicel veri yöntemlerinin kullanıldığı ve anket veri toplama yönteminin tercih edildiği görülmektedir. Bu doğrultuda ileride sosyal bilimler alanında yapılacak olan bilimsel çalışmalara yönelik olarak; nitel veri yöntemlerinin de araştırmalara dahil edilerek iki araştırma yönteminin

birbirini desteklediği daha kapsamlı çalışmalar ortaya konması önerilmektedir. Buna ek olarak bir konuyu ele alırken literatürde genel kabul görmüş ölçeklerin tercih edilmesi yerine örneklem grubuna özel farklı ölçeklerin geliştirilmesi ve bu ölçeklerin geçerlik güvenirlik çalışmalarının yapılarak literatürün ilerlemesine katkı sunulması önerilmektedir.

Kaynakça

- Alar Erkal, E. (2020). *İşte var olamama bağlamında örgütsel sinizmin tükenmişlik üzerine etkisi: Atatürk Üniversitesi HELİTAM örneği*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alar Erkal, E. & Naktiyok, A. (2021). *İşte var olamama bağlamında örgütsel sinizmin tükenmişlik üzerine etkisi: Atatürk Üniversitesi HELİTAM örneği*. *Journal of Life Economics (JLECON)*, 8(4), 443-454.
- Arronsson, G. & Gustafsson, K. (2005). Sickness presenteeism: prevalence, attendance-pressure factors, and an outline of a model for research. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 9(47), 958-966.
- Arslaner, E. (2015). *Otel işletmelerinde presenteeism sorunu: algılanan örgütsel destek ve iş-aile çatışması açısından bir inceleme*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslaner, E. & Boylu, Y. (2017). Perceived organizational support, work-family/family-work conflict and presenteeism in hotel industry. *Tourism Review*, 72(2), 171-183.
- Atay, V. (2021). *Presenteeizm ile örgütsel yabancılaşma ilişkisi: Van ili otel iş görenleri üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atay, V. & Özer, S. (2021). Presenteeizm ile örgütsel yabancılaşma ilişkisi: Van ili otel işletmeleri örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 307-324.
- Balcı, O. (2017). Kalabalıkta saklanma: sosyal kaytarma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS)*, 5(46), 373-387.
- Balcı, O. (2016). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve yöneticilerin örgütsel sinizm, kendini işe verememe (presenteeizm) ve sosyal kaytarma arasındaki ilişkinin incelenmesi (Arnavutköy ilçesi örneği)*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayar, A. (2016). *Eğitim kurumlarında presenteeizmin azaltılmasında ödüllendirmenin rolü*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baysal, İ.A. (2012). *Presenteeism (işte varolmama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Adnan Menderes Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baysal, İ.A., Baysal, G., Aksu, G., Aksu, N. (2014). Presenteeism (işte varolmama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Adnan Menderes Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Ağustos 2014 *BÜROKON Özel Sayısı*, 134-152.

- Benk, O. (2021). Çalışan sesi, karmaşık devamlılık, işveren markası ve farklılık algısı ilişkisi. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Benk, O. & Sökmen, A. (2021). Çalışan sesi ile işveren markası ilişkisi: karmaşık devamlılık ve farklılık algısının ardışık aracılık etkileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi (İAD)*, 13(4), 3326-3345.
- Cankül, I. (2017). *Dört ve beş yıldızlı otel işletmelerinde çalışanların presenteeism (işte var olamama) düzeylerinin karşılaştırılması: İzmir örneği*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cankül, I., Uygur, A. & Cankül, D. (2018). Comparing the presenteeism levels of the workers in hotel businesses: the case of Izmir. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS)*, 6(72), 23-46.
- Cooper, C. (1996). Stress in the workplace. *British Journal of Hospital Medicine*, 55(9), 559-563.
- Çiçeklioğlu, H. (2019). *Presenteeism (işte var olamama), duygusal emek ve örgütsel vatandaşlık davranışının performans üzerine etkileri: eğitim çalışanları üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çiçeklioğlu, H. & Taşlıyan, M. (2019). Eğitim kurumu çalışanlarının presenteeism (işte var olamama) algılarının performanslarına olan etkisi ve sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi (OPUS)*, 14(20), 22-53.
- Dalkılıç, E. (2017). *Standford işte var olamama ölçeğinin Türkçe 'de geçerlik ve güvenilirliği: hemşireler üzerinde bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Dalkılıç, E. & Harmancı Seren, A.K. (2018). İşte var olamama: nedenleri ve sonuçları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 5(2), 123-131.
- Erbaş, K. (2017). *Presenteeizm ile duygusal bağlılık arasındaki ilişki: seyahat acentaları üzerine bir uygulama*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erbaş, K. & Yeşiltaş, M. (2017). Presenteeizm ile duygusal bağlılık arasındaki ilişki: seyahat acentaları üzerine bir uygulama. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 21(1), 121-135.
- Etyemez, S. & Aslan, Z. (2018). İş güvencesizliğinin işte var olamama sorununa etkisinde sürekli kaygının aracılık rolü: konaklama işletmelerinde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 1009-1021.
- Etyemez, S. (2016). *İş güvencesizliğinin işte var olamama sorununa etkisinde sürekli kaygının aracılık rolü: konaklama işletmelerinde bir araştırma*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ferreira, A.I. & Martinez, L.F. (2012). Presenteeism and burnout among teachers in public and private portuguese elementary schools. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(20), 4380-4390.

- Gareyev, A. (2021). *An empirical research on the relationship between job satisfaction and presenteeism of employees in Kazakhstan*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gareyev, A. (2021). Relationship between job satisfaction and presenteeism of employees: case study of Kazakhstan. *International Journal of Engineering Technology Research & Management (IJETRM)*, 5(8), 19-25.
- Johns, G. (2010). Presenteeism in the workplace: a review and research agenda. *Journal of Organizational Behavior*, 31(4), 519-542.
- Kandemir, A. (2014). *Hastane çalışanları arasında sağlık sorunları nedeniyle yaşanan işte var olamama ve işe devamsızlık davranışı ile maliyetini etkileyen faktörlerin incelenmesi*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kandemir, A. & Bayram, Ş. (2017). Determining the level and cost of sickness presenteeism among hospital staff in Turkey. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics (JOSE)*, 23(4), 501-509.
- Kaplanseren, S. (2019). *Örgütlerde presenteeism sorunu ile örgütsel iletişim ve psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkinin y kuşağı bağlamında araştırılması*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplanseren, S. & Nart, S. (2020). Psikolojik güçlendirme ve presenteeism ilişkisinde örgütsel iletişimin aracılık etkisi: Y kuşağı çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 18(38), 913-941.
- Karagöz, Ş. (2018). *Presenteeism tükenmişlik düzeyleri üzerindeki etkisini irdelemeye yönelik bir alan araştırması*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karagöz, Ş. & Bektaş, M. (2020). Presenteeism tükenmişliğe etkisi: bir alan araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(4), 385-401.
- Kim, J., Suh, E. E., Ju, S., Choo, H., Bae, H. & Choi, H. (2016). Sickness experiences of korean registered nurses at work: a qualitative study on presenteeism. *Asian Nursing Research Korean Society of Nursing Science*, 10(1), 32-38.
- Koopman, C., Pelletier, K.R., Murray, J.F., Sharda, C.E., Berger, M.L., Turpin, R.S., Hackleman, P., Gibson, P., Holmes, D.M. & Ba, T.B. (2002). Stanford presenteeism scale: health status and employee productivity. *Journal of Occupational and Environmental Medicine (JOEM)*, 44(1), 14-20.
- Kütük, H. (2018). *Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile presenteeism davranışları arasındaki ilişkisinin incelenmesi*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kütük, H. & Şirin, T. (2022). Üniversite öğrencilerinde kişilik özellikleri ile presenteeism davranışları arasındaki ilişkisinin incelenmesi. *International Journal of Science and Education*, 5(1), 50-68.

- Moç, T. (2018). *Örgütsel adalet algısının çalışanların işte yabancılaşmaya etkisinde tükenmişliğin ve presenteeizmin rolü*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Moç, T. & İşcan, Ö.F. (2018). Çalışanların presenteeizm (işte sözde var olma) davranışlarının işe yabancılaşmalarına etkisi: bir kamu kurumu örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 379-402.
- Mumlu Karanfil, S. (2021). *İş güvencesizliği, iş yerinde görünürde var olma (presenteeism) ve iş yaşam dengesinin etkileşimi: iş yerinde görünürde var olmayla ilgili bir ölçek geliştirme çalışması ve konuya ilişkin bir araştırma*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mumlu Karanfil, S. & Doğan, A. (2020). Çalışanların iş güvencesizliğine yönelik algılarının örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisinde kaygının aracı rolü. *Alphanumeric Journal*, 8(1), 143-162.
- Oktay, S. (2021). *Presenteeizm ile tıbbi hayat yapma eğilimi arasındaki ilişki: hemşireler üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Oktay, S. & Ay, F.A. (2016). The relationship between presenteeism and tendency to make medical error: a research on nurses. *Journal of Health Sciences Institute*, 7(1), 1-8.
- Oruç, Ş. (2015). *Presenteeizm ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oruç, Ş. (2019). Presenteeizm ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi (İAD)*, 11(2), 758-774.
- Özdemir, N. (2017). *Algılanan hizmetkar liderliğin presenteeizm üzerindeki etkisi: Frigya bölgesi örneği*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, N. & Gül Yılmaz, E. (2019). Algılanan hizmetkar liderliğin presenteeizm (edimsizlik) üzerindeki etkisi: Frigya bölgesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(3), 198-209.
- Rhodes, S.M. & Collins, S.K. (2015). The organizational impact of presenteeism. *Radiology Management*, 37(5), 27-32.
- Seçkin Ağırbaş, İ. (2018). *Spor genel müdürlüğü merkez teşkilatında presenteeizm ve örgütsel bağlılığın örgütsel sessizlik üzerine etkileri*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Erzurum Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Seçkin Ağırbaş, İ. & Çakmak Yıldızhan, Y. (2019). Presenteeizm ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: spor genel müdürlüğü çalışanları üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal (BMIJ)*, 7(4), 1291-1310.
- Şahin, D. (2015). *Presenteeism (işte var olamama) ile algılanan örgütsel destek, korku iklimi ve çalışmaya tutkunluk arasındaki ilişki: hemşirelere yönelik bir araştırma*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Şahin, D. & Aydın, Ş. (2020). The relationships between presenteeism, perceived organizational support, climate or fear and vigor. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(1), 30-43.
- Şahin, E.T. (2018). *Presenteeizm (işte varolamama) ile iş performansı (görev performansı ve bağlamsal performans) arasındaki ilişkilerin belirlenmesi üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, E.T. & Kanbur, A. (2022). Sağlık çalışanlarında presenteeizm (işte varolamama) ve iş performansı (görev performansı/baglamsal performans) üzerindeki etkisi. *Journal of Nursology*, 25(1), 7-13.
- Şanlımeşhur, Ö. (2018). *Presenteeism (işte istemeyerek var olma) kavramını etkileyen ve bu kavramdan etkilenen faktörler: alışveriş merkezlerinde bir araştırma*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şanlımeşhur, Ö. & Ayrancı, E. (2019). Managers' work context-related unwell-being: a study on the largest business in Turkey. *Business and Economic Horizons*, 15(3), 450-473.
- Telli Danışmaz, A. (2021). *Zorunlu vatandaşlık davranışı ile örgütsel bağlılık ilişkisinde başarıma ihtiyacının ve işte var olamamanın düzenleyici rolünün incelenmesi*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Telli Danışmaz, A., Bozkurt, S. & Bal, Y. (2019). Zorunlu vatandaşlık davranışı ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkide başarıma ihtiyacının rolünün kuramsal ve kavramsal açıdan incelenmesi. *The Journal of Social Sciences (Sobider)*, 6(37), 259-275.
- Telli Danışmaz, A., Bozkurt, S. & Bal, Y. (2021). Zorunlu vatandaşlık davranışı ile presenteeism arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi (SADAB)*, 7(13), 484-495.
- Yalçın, B. (2019). *İş yaşamında var olmama durumu ve iş-yaşam dengesi arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalçın, B. & Sürgevil Dalkılıç, O. (2020). İş yerinde var ol(ma)ma (presenteeism) durumuna ilişkin kavramsal bir inceleme. *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi (JMOS)*, 5(2), 31-56.
- Yılmaz, G. (2019). *Presenteeism ve iş stresinin çalışan performansına etkisi: bir uygulama örneği*. [Yayınlanmış yüksek lisans tezi], T.C. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, G. & Yumruk Günay, G. (2020). Presenteeism ve iş stresinin çalışan performansına etkisi: tekstil sektöründe bir uygulama. *Social Sciences Research Journal (SSRJ)*, 9(1), 91-106.
- Yılmaz, S. (2022). *Sağlık çalışanlarında iş yaşam dengesinin absenteeisme ve presenteeisme etkisi: ölçek uyarlama ve geliştirme çalışması*. [Yayınlanmış doktora tezi], T.C. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Yılmaz, S., Güngör, Ö.B. & Söyük, S. (2022). Content analysis of studies on presenteeism in healthcare workers. *International Journal of Business and Management Invention (IJBMI)*, 11(2), 1-12.